

[Pradžia](#) > Romania

Pirminis teisėjų ir prokurorų mokymas Europos Sąjungoje

Turinį pateikė

Rumunija

Rumunija

Bendras aprašymas

Pirminį teisėjų ir prokurorų mokymą vykdo Nacionalinis teisėjų institutas (NTI), o teisėjams stažuotojams šis mokymas privalomas. Sprendimą dėl laisvų vietų skaičiaus kasmet priima Aukščiausioji teisėjų taryba (ATT), atsižvelgdama į teisminių institucijų poreikius. 2021 m. buvo 300 laisvų darbo vietų (iš jų: laisvos 175 teisėjų ir 125 prokurorų darbo vietos), o šiuo metu vyksta konkursas.

Pagal įstatymą pirminis mokymas trunka dvejus metus, tačiau tik pirmųjų studijų metų pabaigoje teismo stažuotojai pasirenka savo profesiją, t. y. dirbti teisėju arba prokuroru. Todėl pirmaisiais metais pirminis mokymas yra bendro pobūdžio, nes visi teismo stažuotojai mokosi pagal tą pačią mokymo programą ir jiems taikomas tas pats vertinimo procesas, neatsižvelgiant į jų būsimą profesiją. Antraisiais studijų metais teismo stažuotojams, atsižvelgiant į jų pasirinkimą, rengiami specializuoti mokymai, daugiausia teismuose ir prokuratūrose.

Nacionalinis teisėjų institutas yra profesinė mokykla, kurioje nėra tęsiamos universitetinės studijos. Todėl pirminis mokymas NTI iš esmės yra susijęs su taikomaisiais įgūdžiais, o ne tik su teisės nuostatų ir (arba) tekstų pažinimu.

Todėl teismo stažuotojai mokomi, kad žinotų, pavyzdžiui, kaip rengti posėdžius teismo ir (arba) baudžiamojo persekiojimo stadijoje, išnagrinėti teismui šalių pateiktus įrodymus, suprasti įvairių rūšių bylos šalių psichologiją, lengvai išanalizuoti bylą ir parengti sprendimą ar bet kokią kitą teisminį dokumentą.

Galimybė dalyvauti pirminio mokymo veikloje

Galimybė dalyvauti pirminio mokymo veikloje suteikiama tik per NTI priėmimo konkursą, kurį per NTI organizuoja ATT ir kuris grindžiamas profesine kompetencija, įgūdžiais ir gera reputacija.

NTI priėmimo konkursas skirtas teisės mokslų absolventams, turintiems bakalauro laipsnį, nepriklausomai nuo amžiaus ar ankstesnės profesinės patirties, ir jį sudaro 4 etapai:

- egzaminas, kurio metu patikrinamos teisinės žinios atliekant testą su keliais atsakymų variantais, siekiant atlikti objektyvią ir veiksmingą pirmąją atranką;
- egzaminas raštu, kurio tikslas – įvertinti gebėjimą tvarkyti ir susieti informaciją, aiškinti ir taikyti teisę, pateikti argumentus raštu, įrodant logišką ir teisingą argumentaciją;
- psichologinis egzaminas, kurį sudaro testas raštu ir pokalbis, siekiant nustatyti, ar kandidatai psichologiškai geba dirbti pagal profesiją;
- egzaminas žodžiu, kurį sudaro pokalbis, per kurį tikrinamos ne tik kandidatų į tokią profesiją žinios, bet ir įgūdžiai, gebėjimai, motyvacija ir žmogiškosios savybės.

Priimti kandidatai įgyja teismo stažuotojo kvalifikaciją ir dalyvauja NTI pirminio mokymo programoje, kuri baigiama NTI baigiamuoju egzaminu.

Alternatyvių galimybių dalyvauti pirminio mokymo veikloje nėra. Tačiau asmuo į teisėjų sąrašus gali būti įtrauktas šiais būdais:

- dalyvaujantis konkurse dėl priėmimo į teisėjus, kurį per NTI organizuoja ATT; šis konkursas skirtas asmenims, turintiems teisės diplomą ir bent 5 metų patirtį einant tam tikras įstatyme numatytas teises pareigas. Priimti kandidatai įgyja teisėjo ar prokuroro kvalifikaciją ir privalo 6 mėnesius dalyvauti NTI rengiamuose profesinio mokymo kursuose;
- be konkurso ar egzamino, per ATT vykdomą procedūrą, skirtą, asmenims, kurie bent dešimt metų ėjo teisėjo, prokuroro ar teisėjo padėjėjo pareigas ir nutraukė savo veiklą dėl nuo jų nepriklausančių priežasčių, kad būtų užpildytos laisvos darbo vietos teismuose ar prokuratūrose.

Pirminio mokymo forma ir turinys

Teismo stažuotojų pirminis mokymas trunka dvejus metus: pirmieji metai skirti teoriniam ir praktiniam mokymui, rengiant kursus ir seminarus Institute, o antrieji metai skirti daugiausia stažuotėms teismuose ir prokuratūrose.

Pirminio mokymo programą kasmet tvirtina Aukščiausiosios teisėjų tarybos plenarinė sesija, kurią siūlo Nacionalinis teisėjų institutas, rengiantis šią programą ir pateikia ją Pedagogikos tarybai ir Mokslo tarybai analizuoti.

Pirmųjų metų mokymo programoje nurodytos studijų sritys, su kiekviena sritimi susijusių kursų ir seminarų skaičius, taip pat vertinimo metodika. Antrųjų metų mokymo programose numatytos praktinio mokymo stažuotės.

Teismo stažuotojų mokymo veiklą vykdo Instituto mokymo darbuotojai, paprastai atrenkami iš laikinai pareigas einančių teisėjų ir prokurorų. Į Nacionalinį teisėjų institutą komanduoti visą darbo dieną dirbantys instruktoriai ir bendradarbiaujantys instruktoriai skiriami į padalinius pagal mokymo sritis, kuriose jie specializuojasi.

Instruktoriai parengia su kiekviena sritimi susijusią mokymo programą, apimančią temas ir potemes, kiekvienai iš jų skirtų valandų skaičių, mokymo metodiką ir išsamią informaciją apie teismo stažuotojų vertinimą.

Praktikos koordinatoriai yra teisėjai ir prokurorai iš teismų ir prokuratūrų, kurie antraisiais metais vadovauja konkrečiai praktinio mokymo veiklai.

Pirmieji studijų metai

- Teismo stažuotojų, kurie paskirstomi į 15–17 asmenų grupes, veikla iš esmės vykdoma NTI būstinėje, kurioje stažuotojai lanko pagal pirminio mokymo programą rengiamus kursus ir seminarus, siekiant išplėsti jų teises žinias ir ugdyti teisėjo ir prokuroro profesijai būdingus įgūdžius. NTI teisės studijos iš esmės yra praktinio pobūdžio ir kiek įmanoma atspindi realias sąlygas, kuriomis magistratas vykdo savo veiklą. Jas sudaro atvejų tyrimai, atliekami mažose grupėse, vadovaujant dokumentus parengusiems specialistams. Seminaruose taip pat numatyta praktinė veikla, pavyzdžiui, įrašų tyrimas, procesinių dokumentų rengimas ir parodomosios sekos.
- Pagrindinių sričių (atitinkamai civilinės teisės ir civilinio proceso teisės, baudžiamosios teisės ir baudžiamojo proceso teisės) tyrimas yra labai svarbus pirmųjų studijų metų mokymo programose, atsižvelgiant į tai, kad teisėjo ir (arba) prokuroro veikla iš esmės grindžiama su šiomis sritimis susijusiomis žiniomis.
- Be pagrindinių teisės sričių, teismo stažuotojai taip pat studijuoja administracinę teisę, bylinėjimą su specialistais, šeimos teisę, teismo ekspertizę, konstitucinę teisę, ES teisę, žmogaus teises.
- Mokymo programa apima tiek teisinius, tiek neteisinius įgūdžius, sugrupuotus į socialinių ir humanitarinių mokslų sričių grupes, kuriose nagrinėjamos su psichologija, komunikacija ir asmeniniu tobulėjimu, sociologija, kritiniu mąstymu susijusios temos. Užsienio kalbų studijomis taip pat siekiama įgyti žinių ir ugdyti su profesine veikla susijusius neteisinius įgūdžius. Svarbi pirminio mokymo programos dalis yra profesinės etikos ir deontologijos studijos, kurių tikslas – pagal vidaus ir tarptautines taisykles nustatyti ir įgyti elgesio ir moralės standartus, būdingus teisėjo ir (arba) prokuroro pareigoms tiek vykdamas profesinę veiklą, tiek visuomenėje.

Baigę studijas pirmaisiais metais, teismo stažuotojai renkami teisėjo arba prokuroro pareigas atsižvelgdami į savo eiliškumą ir Aukščiausiosios teisėjų tarybos nustatytą laisvą darbo vietų skaičių.

Antrieji studijų metai

- Siekiant ugdyti šiai profesijai būtinus įgūdžius, įgytus pirmaisiais studijų metais, taip pat susipažinti su būsima profesine aplinka, teismo stažuotojai savo veiklą daugiausia vykdo teismuose ir prokuratūrose. Jiems vadovauja dėstytojai ir (arba) praktikos koordinatoriai (teisėjai ir prokurorai), kurie privalo užtikrinti, kad jie dalyvautų atitinkamoje teismo ir prokuratūros veikloje. Dėstytojai ir (arba) praktikos koordinatoriai yra NTI mokymo srities darbuotojai.
- Be to, teismo stažuotojai atlieka stažuotes advokatų kontorose, notarų biuruose, antstolių biuruose. Jie taip pat vykdo praktinę veiklą probacijos departamentuose, policijos nuovadose ir įkalinimo įstaigose. Šių stažuuočių tikslas – apžvelgti teismines institucijas, taip pat susipažinti su kitų teisinių profesijų realijomis, kad būtų galima užmegzti veiksmingą ir rezultatyvų bendradarbiavimą stažuotojų profesiniame gyvenime ateityje.

Pirminio mokymo metu teismo stažuotojai turi galimybę susipažinti su bendra Europos teisine erdve, dalyvaudami mainuose, organizuojamuose pagal mainų programos AIAKOS dalį, teismų mokyklų konkurse THEMIS, taip pat dalyvaudami vasaros mokyklose, kurių tikslas – ugdyti ir tobulinti su teisėjų profesija, kalbomis ir kt. susijusius įgūdžius ir kompetencijas.

Pirminio mokymo ir kvalifikacijos kėlimo proceso nutraukimas

Baigę NTI numatytą pirminio mokymo programą, teismo stažuotojai laiko baigiamąjį studijų egzaminą, per kurį įvertinamos įgytos žinios, įgūdžiai ir gebėjimai, būtini teisėjo ar prokuroro pareigoms atlikti.

Jį sudaro civilinės teisės ir civilinio proceso teisės, baudžiamosios teisės ir baudžiamojo proceso teisės, etikos ir teismo organizavimo klausimų testas raštu.

Išlaikius šį egzaminą, NTI absolventams užtikrinama jaunesniųjų teisėjų ir jaunesniųjų prokurorų kvalifikacija ir, atsižvelgiant į jų eiliškumą, jie pasirenka teismus ir prokuratūras, kuriuose jie pradeda profesinę karjerą.

Pasibaigus vienu metų jaunesniųjų teisėjų ir prokurorų bandomajam laikotarpiui, kad galėtų tapti vyresniaisiais ir (arba) pareigas einančiais teisėjais ir prokurorais, jie turi išlaikyti gebėjimų egzaminą. Šį egzaminą sudaro rašytinė ir žodinė dalys, kurių metu vertinamos teorinės ir praktinės žinios. Valstybės prezidentas egzaminą išlaikiusius jaunesniusius teisėjus ir prokurorus skiria vyresniaisiais teisėjais ir prokurorais.

Vienas iš pagrindinių NTI pradinio lygmens mokymo tikslų – suteikti būsimiems teisėjams išsamų pradinį mokymą ir padėti jiems praturtinti savo žinias, susijusias su kuo įvairesnėmis teisės sritimis. Su Europos ir tarptautiniu teisės atvirumu susijusio tikslo nuolat siekiama rengiant mokymus apie ES teisę, EŽTK ir Europos teisinę sąvokas, į mokymo programą įtraukiant naujus lyginamosios teisės elementus, taip pat rengiant bendradarbiavimo programas su Europos institucijomis, atsakingomis už teisėjų ir prokurorų mokymą, ir su kitomis Europos teisminėmis institucijomis.

■ Paskutinis naujinimas: 21/05/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.